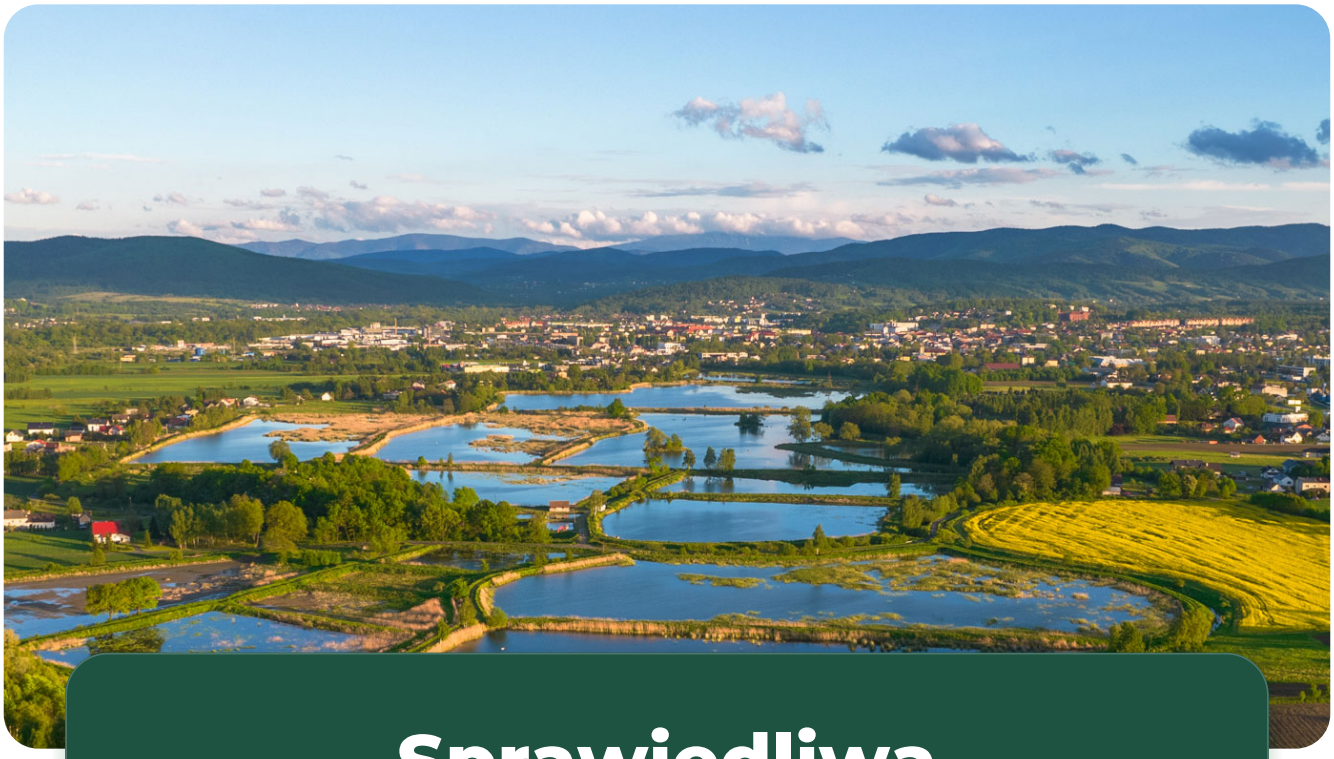
MAŁOPOLSKA ZACHODNIA

E-BIULETYN / 2026

Region możliwości

Sprawiedliwa transformacja

Małopolski Zachodniej

Fotografia krajobrazu: serwis transformacja.malopolska.pl.

Fundusze Europejskie dla Małopolski | Rzeczpospolita Polska | Dofinansowane przez Unię Europejską | MAŁOPOLSKA

W NUMERZE

02

Region możliwości

Spis treści

01 **Wizyta studyjna w województwie łódzkim** 03
Nowe funkcje terenów poprzemysłowych

02 **Prace Rady Programowej** 04-05
Tematy czterech posiedzeń w 2026 r.

03 **Diagnoza Małopolski Zachodniej** 06-08
Cele, najważniejsze wnioski, szanse i zagrożenia

04 **Monitoring sprawiedliwej transformacji** 09-10
Wskaźniki społeczne, gospodarcze, środowiskowe i energetyczne

05 **Plan badań na lata 2026-2029** 11
Obszary tematyczne i ewaluacja

06 **Badanie opinii mieszkańców i przedsiębiorców** 12-18
Metodyka: 12 / Mieszkańcy: 13-15 / Firmy: 16-18

07 **Projekt i bieżące informacje** 19
Informacje o projekcie i serwisie internetowym

Kliknij wybrany rozdział, aby przejść do jego pierwszej strony.

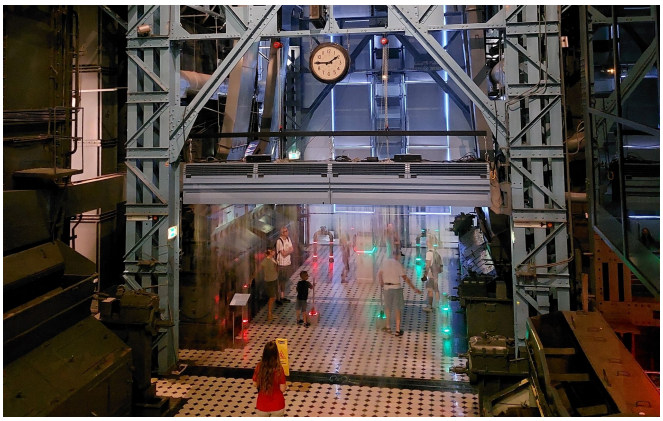
01 / WIZYTA STUDYJNA

03

Nowe funkcje terenów poprzemysłowych

Lipiec 2026 / województwo łódzkie

Uczestnicy poznawali doświadczenia transformacji energetycznej subregionu bełchatowskiego oraz działania wspierające rozwój regionów pogórniczych.

EC1 Łódź (po lewej) i spotkanie w Parku Przemysłowo-Technologicznym. Fot. UMWM

- Bełchatowski kompleks energetyczny - KWB Bełchatów
- Fundacja Rozwoju Gminy Kleszczów i Bełchatowsko-Kleszczowski Park Przemysłowo-Technologiczny
- Łódzka Specjalna Strefa Ekonomiczna S.A.
- PGE Giganty Mocy w Bełchatowie
- EC1 Łódź - Miasto Kultury

Podsumowanie wizyty

Program wizyty pozwolił uczestnikom wyjazdu studyjnego na zdobycie wielu cennych doświadczeń, które mogą stać się inspiracją dla ich własnych pomysłów i realizacji projektów wpisujących się w sprawiedliwą transformację Małopolski Zachodniej. Obserwacja wdrażanych w województwie łódzkim rozwiązań w zakresie zarządzania przestrzenią i rewitalizacji terenów zdegradowanych dostarczyła konkretnych, gotowych do zaimplementowania wzorców. Udział w wyjeździe stanowił ważny krok w kierunku wypracowania skutecznych metod zrównoważonego rozwoju środowiskowego i gospodarczego obu regionów.

Źródło: UMWM / archiwum WPST. Wizyta studyjna w województwie łódzkim.

02 / RADA PROGRAMOWA

04 Prace Rady Programowej

Rada Programowa ds. Sprawiedliwej Transformacji Małopolski Zachodniej stanowi forum współpracy instytucji i środowisk zaangażowanych w transformację. Wspiera Zarząd Województwa Małopolskiego w monitorowaniu i koordynowaniu procesu zmian, zachodzących w podregionie oświęcimskim w związku ze sprawiedliwą transformacją.

01 Radocza

22 stycznia 2026 r.

- Inauguracja prac Rady Programowej i wręczenie aktów powołania.
- Prezentacja dotycząca procesu sprawiedliwej transformacji, przedstawiona przez prof. Annę Ostręgę z Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie, pełniącą funkcję eksperta strategicznego w projekcie.
- Prezentacja projektu „Budowanie sieci współpracy oraz monitoring procesu sprawiedliwej transformacji w Województwie Małopolskim": cele i założenia oraz rola Rady Programowej w monitorowaniu i wspieraniu sprawiedliwej transformacji Małopolski Zachodniej.

02 Olkusz

25 marca 2026 r.

- Omówienie stanu wdrażania funduszy europejskich w zakresie sprawiedliwej transformacji, dostępnych w ramach programu Fundusze Europejskie dla Małopolski 2021-2027.
- Prezentacja i dyskusja na temat diagnozy sytuacji społeczno-gospodarczej Małopolski Zachodniej, stworzonej przez członków zespołu projektowego w celu identyfikacji mocnych i słabych stron oraz potencjalnych szans i zagrożeń rozwojowych tego obszaru.
- Analiza planu badań na lata 2026-2028, służącego systematycznemu gromadzeniu informacji o postępach transformacji, identyfikowaniu wyzwań i wskazywaniu obszarów wymagających szczególnej uwagi.

Źródło: UMWM / WPST. Posiedzenia Rady Programowej, 2026.

05

Prace Rady Programowej Od analiz do działań

03 Osiek

10 czerwca 2026 r.

- Prezentacja aktywności grupy kapitałowej Węglokoks Energia w zakresie sprawiedliwej transformacji i funkcjonowania Spółdzielni Energetycznej.
- Prezentacja przedstawicieli Gminy Brzeszcze na temat rewitalizacji terenów byłej KWK Brzeszcze - Wschód Ruch II oraz zabytkowej Kopalni Węgla Jawiszowice.
- Omówienie roli Spółki Restrukturyzacji Kopalń w zakresie adaptacji terenów pogórniczych na nowe funkcje.
- Analiza głównych problemów transformacji Małopolski Zachodniej oraz podsumowanie seminariów zrealizowanych na przełomie maja i czerwca 2026 r. przez Zespół ds. Realizacji Projektu Wsparcia Procesu Sprawiedliwej Transformacji przy wsparciu prof. Anny Ostręgi.

04 Trzebinia

3 września 2026 r.

- Prezentacja aktualnej sytuacji Małopolski Zachodniej w zakresie transformacji energetycznej i perspektyw rozwoju lokalnej energetyki.
- Omówienie wyników badania opinii mieszkańców oraz przedsiębiorców o procesie sprawiedliwej transformacji. Wyniki pozwolą monitorować sytuację społeczno-gospodarczą, oceniać skuteczność działań i polityk publicznych oraz identyfikować obszary wymagające interwencji w ramach polityki regionalnej.
- Prezentacja rozwoju społeczności energetycznej w Trzebini.
- Prezentacja sprawiedliwej transformacji w Gminie Chrzanów.

Źródło: UMWM / WPST. Posiedzenia Rady Programowej, 2026.

06

Diagnoza Małopolski Zachodniej

2025

Rok opracowania diagnozy
Autor: zespół projektowy WPST

Trzy główne obszary tematyczne

01

Społeczeństwo

02

Gospodarka

03

Środowisko i energetyka

Cel opracowania

1 **Poznanie sytuacji subregionu**

Poznanie realnej sytuacji w subregionie oświęcimskim, aby w przyszłości skutecznie planować rozwój tego obszaru.

2 **Rozpoznanie potencjału i wyzwań**

Identyfikacja mocnych i słabych stron Małopolski Zachodniej oraz potencjalnych szans i zagrożeń rozwojowych, z uwzględnieniem kontekstu transformacji energetycznej.

3 **Ocena kierunku zmian**

Ocena dynamiki oraz przestrzennego zróżnicowania procesów społeczno-gospodarczych.

Źródło: zespół WPST, „Diagnoza sytuacji Małopolski Zachodniej"; materiały UMWM.

07

Najważniejsze wnioski

01

Demografia

Pomimo znacznego potencjału ludnościowego Małopolska Zachodnia mierzy się z nasilonymi problemami demograficznymi: depopulacją, starzeniem się społeczeństwa oraz odpływem mieszkańców.

02

Potencjał gospodarczy

Małopolskę Zachodnią wyróżnia istotny potencjał gospodarczy: rozbudowana baza ekonomiczna, duża koncentracja przedsiębiorstw i znaczące nakłady inwestycyjne, szczególnie w dużych podmiotach gospodarczych.

03

Położenie regionu

Korzystne położenie w sąsiedztwie aglomeracji krakowskiej i konurbacji górnośląskiej wzmacnia potencjał gospodarczy Małopolski Zachodniej.

04

Rynek pracy

Jednym z kluczowych wyzwań pozostaje relatywnie wysoka stopa bezrobocia rejestrowanego. Przewyższa ona średnią dla województwa małopolskiego i od 2025 r. wykazuje tendencję wzrostową.

05

Środowisko

Pomimo poprawy jakości powietrza aspekty środowiskowe pozostają jednym z kluczowych obszarów problemowych subregionu.

Źródło: zespół WPST, „Diagnoza sytuacji Małopolski Zachodniej"; materiały UMWM.

08

Szanse i zagrożenia

SZANSE

- Środki unijne na finansowanie zmian.
- Sąsiedztwo aglomeracji Krakowa i Katowic.
- Poprawa jakości środowiska i spadek emisji.
- Poprawa sytuacji na rynku mieszkaniowym.
- Rozwój turystyki, w tym industrialnej.
- Pielęgnacja tradycji i kultury oraz rewitalizacja zakładów atrakcyjnych turystycznie.
- Rozwój sieci energetycznych umożliwiających przyłączanie OZE.
- Wykorzystanie kompetencji pracowników w wyspecjalizowanych, innowacyjnych zakładach, także związanych z OZE.

ZAGROŻENIA

- Pogłębianie się wyludniania.
- Starzenie się społeczeństwa i wzrost obciążenia demograficznego.
- Większe zapotrzebowanie na opiekę zdrowotną i społeczną.
- Osłabienie przedsiębiorczości i konkurencyjności.
- Odpływ wysoko wykwalifikowanych osób.
- Duże nakłady finansowe na transformację energetyczną.
- Koszty rewitalizacji terenów poprzemysłowych i ograniczania skutków środowiskowych.
- Nowe tereny zapadliskowe lub zalewowe.
- Przywiązanie mieszkańców do konwencjonalnych źródeł energii i ciepła.

Źródło: zespół WPST, „Diagnoza sytuacji Małopolski Zachodniej", UMWM.

04 / MONITORING

09

Monitoring procesu sprawiedliwej transformacji w Małopolsce Zachodniej

W oparciu o diagnozę stworzono plan badawczy. Opracowany zostanie również zestaw wskaźników do monitorowania procesu sprawiedliwej transformacji w Małopolsce Zachodniej.

Dwa wskaźniki monitoringu

Na podstawie zestawu wskaźników wyliczony zostanie syntetyczny wskaźnik rozwoju Małopolski Zachodniej oraz wskaźnik transformacji. Oba będą podlegać monitoringowi.

6 Społecznych

- Przyrost naturalny na 1000 mieszkańców
- Saldo migracji na pobyt stały na 1000 mieszkańców
- Wskaźnik obciążenia demograficznego
- Liczba dzieci w żłobkach i klubach dziecięcych na 1000 dzieci w wieku do lat 3
- Przyrost netto liczby lekarzy (personel pracujący ogółem)
- Stopa bezrobocia rejestrowanego

4 Gospodarczych

- PKB na 1 mieszkańca
- Nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach na 1 mieszkańca
- Liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców
- Liczba wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców

Źródło: UMWM / zespół WPST. Plan monitoringu procesu sprawiedliwej transformacji.

04 / MONITORING

10

Wskaźniki środowiskowe i energetyczne

Monitorowane wskaźniki

6 Środowiskowych

- Emisja gazowych zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych
- Zanieczyszczenie powietrza pyłami PM10 i PM2,5 oraz benzo(a)pirenem
- Zanieczyszczenia powietrza zatrzymane w urządzeniach do redukcji zanieczyszczeń w zakładach szczególnie uciążliwych, w % zanieczyszczeń wytworzonych
- Zasolenie wód w przemyśle
- Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków, w % ogólnej liczby ludności
- Odpady komunalne zebrane selektywnie w relacji do ogółu odpadów komunalnych

5 Energetycznych

- Odsetek ekologicznych źródeł ogrzewania
- Odsetek ekologicznych źródeł ogrzewania ciepłej wody użytkowej
- Moc elektryczna z OZE bez mikroinstalacji
- Moc nowych mikroinstalacji fotowoltaicznych
- Wskaźnik energii pierwotnej

Źródło: UMWM / zespół WPST. Plan monitoringu procesu sprawiedliwej transformacji.

05 / HORYZONT BADAŃ

11

Plan badań na lata 2026-2029

Plan badawczy opracowano na podstawie badania potrzeb interesariuszy, zrealizowanego w 2025 r., oraz diagnozy społeczno-gospodarczej.

3 **badania tematyczne rocznie w latach 2026–2028**

01

Społeczeństwo

Edukacja, rynek pracy, aktywność zawodowa i kapitał społeczny.

02

Gospodarka

Podmioty związane z górnictwem, przedsiębiorczość i innowacyjność.

03

Środowisko

Transformacja energetyczna oraz gospodarka o obiegu zamkniętym.

2029 Badanie ewaluacyjne efektów transformacji, podsumowujące realizację projektu.

Źródło: UMWM. Plan wypracowany z ekspertką i Radą Programową, prezentowany podczas jej drugiego posiedzenia.

12

Badanie opinii mieszkańców i przedsiębiorców

Małopolska Zachodnia

Powiaty: chrzanowski, olkuski, oświęcimski i wadowicki.

656
mieszkańców

400
przedsiębiorców

CATI
Wywiady telefoniczne

Lipiec-sierpień
2026

Wykonawca badania

Grupa Badawcza DSC Sp. z o.o.

Na zlecenie

Departamentu Rozwoju Regionu
Urzędu Marszałkowskiego Województwa Małopolskiego

Wyniki badań mieszkańców i przedsiębiorców przedstawiamy na kolejnych stronach.

Źródło: Grupa Badawcza DSC / UMWM, raporty z badań opinii mieszkańców i przedsiębiorców, 2026.

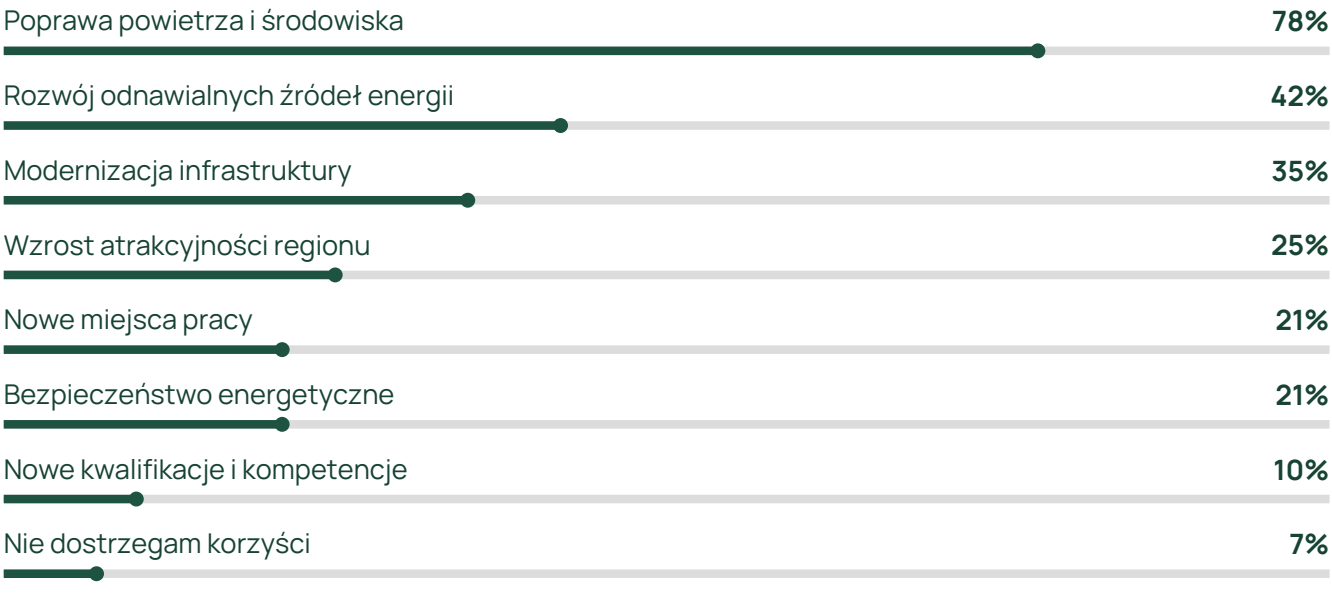
06 / OPINIE MIESZKAŃCÓW

13

Korzyści oczekiwane przez mieszkańców

Grupa Badawcza DSC przeprowadziła w lipcu i sierpniu 2026 r. badanie opinii 656 mieszkańców Małopolski Zachodniej. Wyniki pokazują ich wiedzę, oczekiwania i obawy związane ze sprawiedliwą transformacją.

78% wskazuje poprawę jakości powietrza i środowiska jako korzyść transformacji.

47%
zna temat dobrze lub bardzo dobrze

63%
słyszało o projektach w swojej gminie

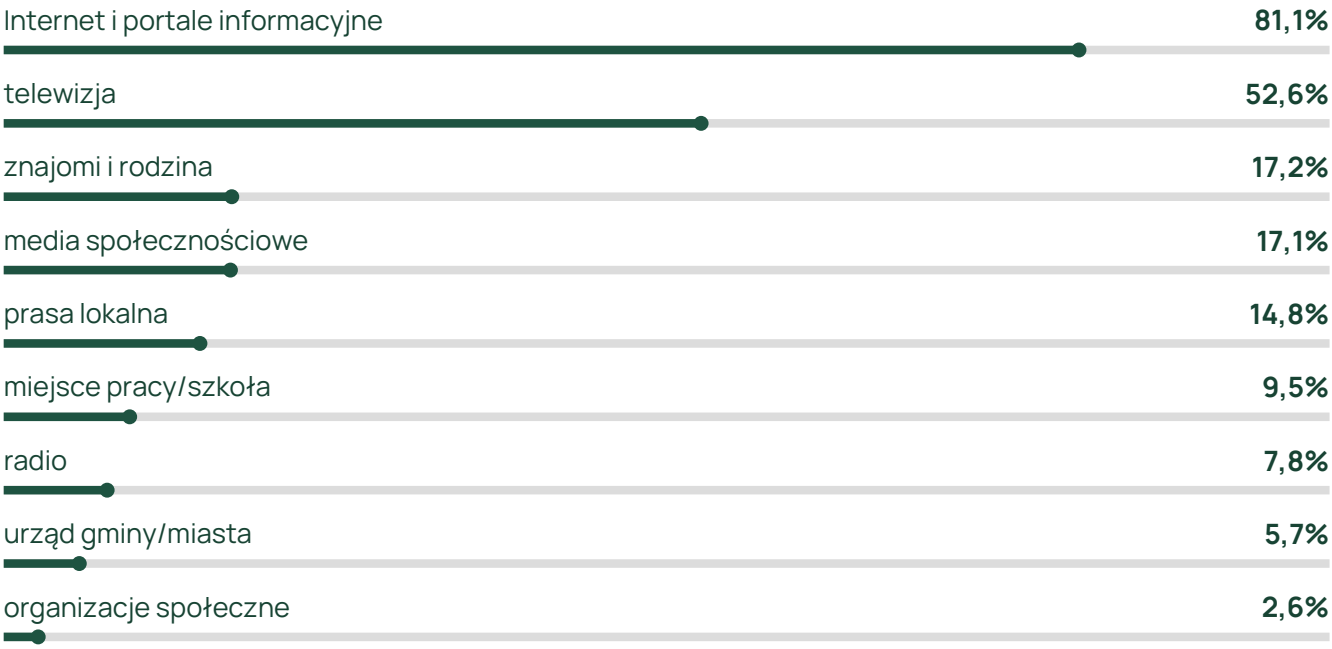
59%
oczekuje wpływu zmian na własne życie

Źródło: Grupa Badawcza DSC / UMWM, „Badania opinii mieszkańców w Małopolsce Zachodniej", 2026. N = 656.

14

Wiedza mieszkańców o sprawiedliwej transformacji

Skąd czerpiemy wiedzę o sprawiedliwej transformacji?

Kto powinien odgrywać główną rolę w procesie sprawiedliwej transformacji?

Źródło: Grupa Badawcza DSC / UMWM, badanie mieszkańców, 2026. Źródła informacji: N = 613; rola w transformacji: N = 656.

06 / OPINIE MIESZKAŃCÓW

15

Poparcie i obawy

4,0 / 5

Potrzeba transformacji

3,3 / 5

Wiara w skuteczność

Średnie oceny w skali od 1 do 5.

Największe obawy związane ze sprawiedliwą transformacją

Wzrost kosztów życia	66%
Konieczność poniesienia nakładów finansowych	63%
Ryzyko zamykania przedsiębiorstw	26%

17% jest zainteresowanych udziałem w konsultacjach społecznych.

Potrzebne są rzetelna informacja i realny wpływ na decyzje. Koszty zmian nie powinny być przerzucane na gospodarstwa domowe, a korzyści muszą być odczuwalne.

Źródło: Grupa Badawcza DSC / UMWM, „Badania opinii mieszkańców w Małopolsce Zachodniej", 2026. N = 656.

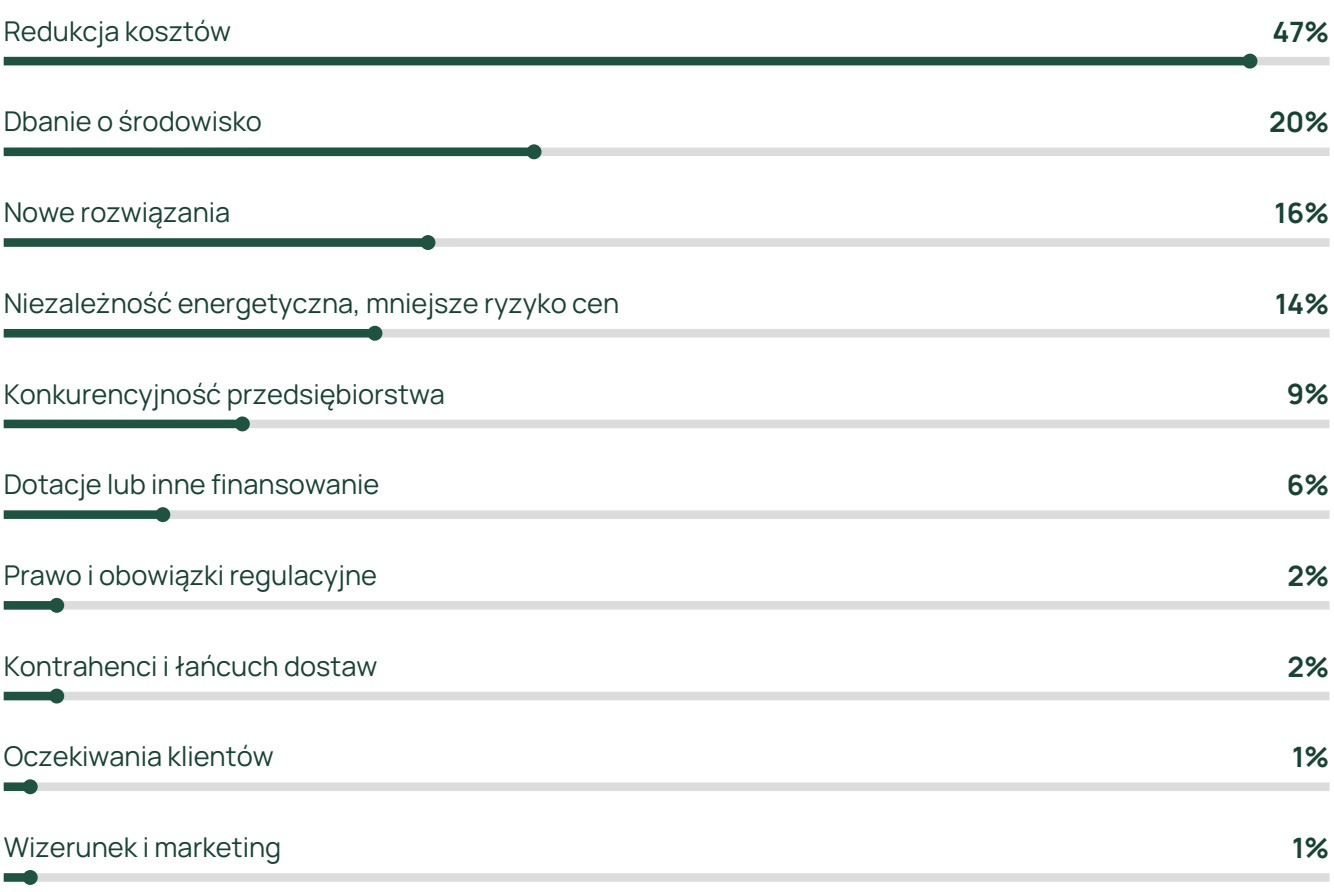
16

Badanie opinii przedsiębiorców 2026

Co skłania firmy do inwestycji

wskazuje redukcję kosztów jako motyw inwestowania w transformację energetyczną.

47%

Źródło: Grupa Badawcza DSC / UMWM, „Badanie opinii przedsiębiorców w Małopolsce Zachodniej", 2026. N = 400.

06 / OPINIE PRZEDSIĘBIORCÓW

17

Efektywność energetyczna i OZE w firmach

36%
poprawia efektywność

11%
wdrożyło OZE

1%
ma formalny plan

56%
nie działa i nie planuje

Najczęściej wdrażane rozwiązania

Energooszczędne oświetlenie LED	89%
Modernizacja ogrzewania, chłodzenia lub wentylacji	29%
Termomodernizacja budynków	22%

Rozwiązania uznawane za opłacalne

Fotowoltaika	21%
Pompy ciepła	7%
Efektywność energetyczna budynków	6%
Magazyny energii	4%

Wdrożenia OZE: fotowoltaika 10%, pompy ciepła 8%. Wskaźniki opisują różne pytania; nie sumują się do 100%.

Źródło: Grupa Badawcza DSC / UMWM, „Badanie opinii przedsiębiorców w Małopolsce Zachodniej", 2026. N = 400.

06 / OPINIE PRZEDSIĘBIORCÓW

18

Bariery inwestycyjne i potrzeby firm

Największe bariery utrudniające transformację energetyczną

Brak potrzeby biznesowej — 56%

Wysokie koszty inwestycji — 52%

Ograniczenia modernizacji wynajmowanego obiektu — 28%

45%

oczekuje bezzwrotnego wsparcia

9%

korzystało ze środków publicznych

3,9 / 5

Rentowność działalności

2,8 / 5

Możliwości inwestowania i rozwoju

Wsparcie powinno łączyć finansowanie z audytem, doradztwem i kalkulacją opłacalności. Potrzebne są specjalistyczna wiedza, rozwój kompetencji pracowników i konkretne korzyści biznesowe.

Źródło: Grupa Badawcza DSC / UMWM, „Badanie opinii przedsiębiorców w Małopolsce Zachodniej", 2026. N = 400.

Współpraca na rzecz transformacji regionu

„Budowanie sieci współpracy oraz monitoring procesu sprawiedliwej transformacji w Województwie Małopolskim”

Projekt łączy działania badawcze z zaangażowaniem społecznym i budowaniem sieci współpracy.

Realizacja: 1 lipca 2025 r. - 30 września 2029 r.

Badania zmian społecznych, gospodarczych i środowiskowych oraz dialog, edukacja i wymiana doświadczeń. Monitoring pomaga rozpoznawać bariery i wypracowywać rekomendacje dla regionu.

Realizator: Zespół ds. Realizacji Projektu Wsparcia Procesu Sprawiedliwej Transformacji, Departament Rozwoju Regionu UMWM.
Program Fundusze Europejskie dla Małopolski 2021-2027 / Fundusz na rzecz Sprawiedliwej Transformacji.

Bądź na bieżąco

transformacja.malopolska.pl

Bieżące informacje o sprawiedliwej transformacji Małopolski Zachodniej można śledzić w naszym serwisie internetowym.

Aktualności
Publikacje i słownik pojęć
Relacje z wydarzeń
Kalendarium

